

(Фолксскрант, 30.3.2010)

Нема ни једног јединог разлога слављеничким реакцијама поводом споразума о помоћи Грчкој. Немачка изневерава своје обавезе према Европи.

Самит ЕУ о кризи у Грчкој завршио се типичним европским компромисом који се не може назвати решењем. А да ли ће функционисати – видећемо у априлу, када ће Грчкој поново бити потребан новац.

Немачки канцелар Ангела Меркел је успела да прогура да Међународни монетарни фонд (ММФ) буде укључен онда када се буде морало плаћати за Грчку. Коначна одлука зависи од европских институција, па је стога под контролом Немачке. Француски председник Саркози је, са своје стране, успео да прогура да Грчка, ако то буде потребно, добије помоћ европских партнера.

То је за Немачку значило ово: помоћ до висине од 4 милијарде евра и смрт члана 125 Лисабонског уговора, који забрањује чланицама ЕУ да гарантују дугове неке од чланица ЕУ.

У ствари, ова одлука Европског савета се од раније постигнутог компромиса разликује једино по томе што уводи ММФ. Ако је немачкој влади учешће ММФ-а било потребно једино да би избегла своју срамоту у унутрашњој политици, поставља се питање шта је Берлину требало да изазове такву недаћу Европи.

У суштини, само да му није претходила тако драматична конфронтација, сви учесници су могли мирно живети са овим компромисом. Донедавно је гђа Меркел била слављена као “мис Европе”, а сада јој је више пристаје име “фрау Германија”. Та европска кнфронтација је одједном драстично променила ЕУ.

У немачким медијима је савезна канцеларка поређена са “гвозденом леди” Маргарет Тачер, па чак и са “гвозденим канцеларом” Оттом фон Бизмарком. При томе, ни Тачерова, ни Бизмарк нису од значаја за европску политику СР Немачке. Ниједно од њих није имало ништа, или скоро ништа заједничког са уједињењем Европе. А како се у овој земљи само могло говорити о Бизмарку у истом даху са жељом о јединству Европе и о немачко-француској сарадњи – то остаје тајна немачке булеварске штампе.

Ово би се могло схватити као претеривање када се реакција у самој Немачкој не би слагала са трендом који влада већ неко време – а то је да се Немачка повлачи од улоге мотора-предводника јединства Европе и све више следи сопствене националне интересе.

Стални изговор је “и остали то исто раде”. Нека буде и тако, али Немачка ипак није исто што и “остали”. Она због своје критичне величине, као и географског положаја, има врло специфичне одговорности у односу на ЕУ, која је и сама разапета између националних и општеевропских интереса. Ако Немачка престане да своје националне интересе подвргава европским, то ће водити повратку националистичких интереса унутар саме ЕУ.

Немачка је увек била мотор уједињавања Европе, јер је тиме истовремено служила и сопственим политичким и економским интересима. Две трећине нашег извоза иде у ЕУ, а половина тога у еврозону. Увек је важила ова формула: Немачка даје – јер тиме и добија. А сада, ствари теку сасвим другачије. Последице тога ће убрзо постати видљиве. Развој ће ићи: од ЕУ – једне конфедерације која је корак по корак јачала, у правцу неке лабаве везе држава са супротстављеним интересима. То је британски концепт Европе. Тотално је апсурдно славити као пример политичке генијалности ову драстичну промену немачке европске политике.

Не сме ни да се помисли шта би овакав ток могао да значи за будућност Европљана. Не може бити привлачна перспектива да Европа ускоро буде богата, стара и слаба. Несхватљиво је и зашто се ЕУ онда толико залагала да дође до Лисабонског уговора јер је за неку лабаву везу држава.

Ту већ одавно није реч само о Грчкој, него о оштрој немачко-француској супротстављености, која је оживела латентну неповерљивост и која носи опасност дуготрајног отуђивања. Из перспективе Берлина, Француска тежи да своје буџетске

проблеме реши на рачун Немачке. Париз, са своје стране, страхује да Немци својим инсистирањем на стабилности теже да гурну Француску на периферију еврозоне. И ово отуђивање ће допринети слабљењу ЕУ.

Следеће суботе ће Хелмут Кол, почасни грађанин Европе и канцелар немачког јединства, прославити осамдесети рођендан. И том приликом ће сигурно поново бити одржано много лепих говора о Европи и великим Европљанима. Суочени са тужном стварношћу, боље је да их одмах заборавимо.

(Превод са холандског **Василије Клефтакис**)